

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра суспільних дисциплін та фізичної культури

КРАЇНОЗНАВСТВО

Методичні матеріали для забезпечення самостійної та індивідуальної роботи

студентів денної форми навчання
спеціальностей 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»
027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство»
освітнього ступеня «Бакалавр»

Мукачево
МДУ-2021

УДК 911.3:33+30(072)(075.8)

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
протокол № 9 від 18 березня 2021 р.
Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри суспільних дисциплін та
фізичної культури
протокол № 8 від 29 січня 2021 р.*

Укладач

Лужанська Т.Ю. - к.геогр.н., декан факультету туризму та готельно-ресторанного бізнесу, доцент кафедри туризму і географії МДУ

Мілашовська О.І. – д.е.н., проф., зав. кафедрою готельно-ресторанної та музейної справи МДУ

Малець О.О. – д.і.н., доцент, зав. кафедрою суспільних дисциплін та фізичної культури

P31

Країнознавство: методичні матеріали для забезпечення самостійної та індивідуальної роботи студентів денної форми навчання спеціальностей 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство» ОС «Бакалавр» (видано вперше) / укладачі Т.Ю. Лужанська, О.І.Мілашовська, О.О.Малець– Мукачево: МДУ, 2021. - 50 с.

Анотація.

Методичні рекомендації містять вступ, тестові завдання, матеріали для забезпечення і організації самостійної та індивідуальної роботи студентів, рекомендовану літературу.

ЗМІСТ

Вступ	4
Програма навчальної дисципліни «Країнознавство»	6
Методичні вказівки до виконання СРС	8
Теми самостійної роботи студентів та завдання до них	16
Матеріали для організації індивідуальної роботи студентів	43
Критерії оцінювання самостійної та індивідуальної роботи студентів	45
Список рекомендованої літератури	48

ВСТУП

Країнознавство – це науково-прикладна дисципліна, що займається розробленням наукових засад територіальної організації суспільства, дослідження територіального та комплексно-пропорційного аспектів розвитку продуктивних сил. Це передбачає глибоке вивчення процесу взаємодії суспільства з природою, розміщення виробництва, розселення населення, організації території з урахуванням природних, соціальних, економічних і екологічних чинників, прогнозування розвитку регіонів світу.

Країнознавство вивчає територіальний (міжнародний) поділ праці, розміщення продуктивних сил у межах окремих регіонів, регіональну політику, територіальну організацію виробництва, геополітику і геостратегію регіонів світу, просторові соціально-економічні пропорції, територіальні соціально-економічні структури, транспортні та інфраструктурні мережі і системи, а також системи розселення та інші аспекти просторової організації суспільства у межах регіонів світу.

Програма навчальної дисципліни «Країнознавство» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки бакалаврів спеціальності «Музеєзнавство, пам'ятокзнавство», «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів цілісного розуміння сучасних соціально-економічних і суспільно-політичних процесів в різних країнах і регіонах світу. Мета дисципліни – дати комплексні економіко - географічні знання про особливості процесів формування політичної карти світу на сучасному етапі. Навчити студентів аналізувати економічну та соціальну специфіку всіх регіонів світу за типовою географічною схемою, що охоплює склад, економіко-географічне положення, природні умови та ресурси, населення, макроекономічні параметри розвитку і роль регіонів та окремих країн у світовому господарстві, зовнішньоекономічних зв'язках.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

- схарактеризувати динаміку, тенденції, закономірності та перспективи соціальних, економічних та політичних процесів у регіонах світу;
- дати комплексну суспільно-географічну характеристику зарубіжних країн світу за регіонально-континентальним принципом, зокрема проаналізувати природно-ресурсний потенціал, населення, галузеву та територіальну структуру господарства, зовнішньоекономічні зв'язки зарубіжних країн;
- охарактеризувати особливості розміщення продуктивних сил у межах окремих регіонів, умови та особливості їх розвитку;
- визначити особливості просторової організації суспільства;
- розглянути транспортні й інфраструктурні мережі та системи;
- провести комплексні суспільно-географічні порівняння різних країн та регіонів світу.

Об'єктом дослідження країнознавства виступає суспільство і його складові – регіональне господарство, населення регіонів світу, територіальні соціальні структури, світогосподарські зв'язки, міжнародний поділ праці тощо.

Предметом дослідження даної навчальної дисципліни виступають географічні проблеми просторової організації регіональної економіки, сукупність проблем соціального розвитку в їх територіальному виразі, територіальна організація соціального життя, просторові суспільні системи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

- володіти суспільно-географічною термінологією та орієнтацію в сучасних процесах світового господарства, які суттєво впливають на географію господарських комплексів зарубіжних країн;
- знати особливості сучасної політичної карти світу, історико-географічних регіонів та типи зарубіжних країн за рівнем соціально-економічного розвитку;
- вміти виявляти особливості територіальної організації суспільства регіонів та країн світу;
- знати особливості природно-ресурсного потенціалу, населення, господарства субрегіонів та окремих країн, їх місце і роль у світовому господарстві, спеціалізацію окремих країн і субрегіонів світу в міжнародному поділі праці;
- складати комплексну соціально-економічну характеристику регіонів та окремих країн світу та порівняльні характеристики регіонів та країн світу (географічного положення, ресурсозабезпеченості, геодемографічних процесів, структури й особливостей розселення населення, галузевої й територіальної структури господарства тощо);
- визначати сучасні проблеми регіонального розвитку країн світу;
- знати основну географічну номенклатуру (центри видобутку корисних копалин, промислового виробництва, великі транспортні вузли та магістралі, світові порти тощо);
- творчо використовувати літературні, статистичні й Інтернет-джерела для підготовки повідомлень, рефератів, аналітичних записок тощо.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

- **знати:** теоретичні засади регіональної економічної і соціальної географії, стан суспільно-географічного розвитку країн світу на етапі становлення постіндустріальних та інформаційних суспільств, проблеми їх розвитку, особливості інтеграції і формування галузево-територіальних структур, а також існуючі зв'язки та перспективи їх розвитку з Україною;

- **вміти:** аналізувати галузево-територіальну структуру країн в період встановлення постіндустріального, інформаційного суспільства, суспільно-географічні проблеми їх розвитку, визначати місце країн на економічній і політичній карті світу, порівнювати рівень суспільного розвитку країн та характеризувати їх територіальні відмінності.

Програма навчальної дисципліни «Країнознавство»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні основи країнознавчого дослідження

Тема 1. Країнознавство як наукова дисципліна. Історичні аспекти розвитку країнознавства як науки. Об'єкт, предмет та методи дослідження країнознавства. Розвиток країнознавчої думки в Україні. Традиційні та новітні методи дослідження країнознавства.

Тема 2. Просторово-територіальна організація країн світу. Природа в країнознавстві.

Територія в країнознавстві: склад території, параметри держави, державні кордони. Поняття географічного положення країни. Характеристика природи в країнознавчих дослідженнях. Природні ресурси.

Тема 3. Цивілізаційний підхід у країнознавстві. Розселення населення. Поняття цивілізації в країнознавчих дослідженнях. Цивілізаційний підхід. Культурно-цивілізаційний зміст становлення країн світу. Концепції цивілізаційного розвитку в країнознавстві. Типологія цивілізацій. Дослідження системи розселення в країнознавстві.

Тема 4. Народонаселення у країнознавстві. Поняття народонаселення. Характеристика демографічних показників. Поняття якості населення в країнознавстві. Поняття етносу в країнознавчих дослідженнях, основні характеристики. Національний та релігійний склад населення.

Тема 5. Історія, культура та мистецтво в країнознавстві. Поняття історичного розвитку людської цивілізації. Історична типологія культури в країнознавстві. Культурна ідентифікація. Основні підходи до регіоналізації світової культури. Поняття мистецтва. Мистецькі стилі в країнознавстві.

Тема 6. Економіка та інфраструктура країни. Поняття економіки країни в країнознавчих дослідженнях, основні показники. Циклічність розвитку економіки країни, її основні структури.

Вчення про міжнародний географічний поділ праці. Вчення про територіальну організацію суспільства й господарства. Поняття інфраструктури країни, фактори та тенденції розвитку.

Тема 7. Порівняння та типологія в країнознавстві. Характеристика порівняльного підходу в країнознавстві. Характеристика методу країнознавчих аналогів. Класифікація і типологія в країнознавчих дослідженнях.

Тема 8. Політична карта світу. Держава і країна. Форми правління та адміністративно-територіального устрою. Етапи формування політичної карти світу. Типи країн. Міжнародні (міждержавні) організації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Характеристика туристичних регіонів т країн світу.

Тема 9. Європейський туристичний макрорегіон. Країнознавча характеристика Західної Європи. Територія. Географічне положення. Політична карта регіону. Етапи і рівень економічного і соціального розвитку.

Інтеграційні процеси. Структура господарства. Природна і культурна спадщина. Проблеми та перспективи розвитку Західної Європи. Країнознавча характеристика Франції та Великобританії.

Тема 10. Країнознавча характеристика Північної та Південної Європи. Загальна країнознавча характеристика країн Північної Європи. Загальна країнознавча характеристика країн Південної Європи. Проблеми та перспективи розвитку Північної та Південної Європи. Країнознавча характеристика Фінляндії та Італії.

Тема 11. Країнознавча характеристика країн Східної і Центральної Європи. Південно-Східна Європа. Загальна країнознавча характеристика країн Східної і Центральної Європи. Загальна країнознавча характеристика країн Південно-Східної Європи. Проблеми та перспективи розвитку країн регіону. Країнознавча характеристика Чехії та Болгарії.

Тема 12. Країнознавча характеристика Близького і Середнього Сходу. Саудівська Аравія. Загальна країнознавча характеристика Близького і Середнього Сходу. Проблеми та перспективи розвитку Близького і Середнього Сходу. Країнознавча характеристика Єгипту та Саудівської Аравії.

Тема 13. Країнознавча характеристика Південно-Азійського туристичного макрорегіону. Загальна країнознавча характеристика Південної Азії. Проблеми та перспективи розвитку країн Південної Азії. Країнознавча характеристика Індії та Пакистану.

Тема 14. Країнознавча характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону. Загальна країнознавча характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону. Проблеми та перспективи розвитку країн Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону. Країнознавча характеристика Китаю та Японії.

Тема 15. Країнознавча характеристика Американського туристичного макрорегіону. Північна Америка. Загальна країнознавча характеристика Американського туристичного макрорегіону. Проблеми та перспективи розвитку країн Американського туристичного макрорегіону. Країнознавча характеристика США та Канади.

Тема 16. Країнознавча характеристика Латинської та Центральної Америки. Андські країни. Загальна країнознавча характеристика Латинської та Центральної Америки. Андські країни. Проблеми та перспективи розвитку країн Латинської та Центральної Америки, Андських країн. Країнознавча характеристика Бразилії та Чилі.

Тема 17. Африканський туристичний макрорегіон. Загальна країнознавча характеристика Африканського туристичного макрорегіону. Проблеми та перспективи розвитку країн Африканського туристичного макрорегіону. Країнознавча характеристика Маврикію та ПАР.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Самостійна робота студентів (далі – СРС) є складовою навчального процесу і основним засобом опанування навчального матеріалу дисципліни «Країнознавство» в час, вільний від обов’язкових навчальних занять.

Мета СРС – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми з дисципліни «Країнознавство» та формуванню самостійності як особистісної ознаки та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання СРС – вивчення тем, питань, винесених на самостійне опрацювання студентами з дисципліни «Країнознавство», засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих на лекціях та інших аудиторних заняттях знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, виявлення прогалин у системі знань із предмета, забезпечення підготовки студентів до поточних аудиторних занять, контрольного заходу та підсумкового (модульного чи семестрового) контролю.

Зміст СРС визначається навчальною програмою, робочою програмою навчальної дисципліни «Країнознавство», даними методичними матеріалами.

З урахуванням змісту, цілей та завдань, що вирішуються у процесі СРС з дисципліни «Країнознавство», вирізняються три її основних види:

I – СРС, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять і вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання;

II – пошуково-аналітична робота;

III – наукова робота.

Види та форми СРС.	Форма контролю та звітності
<i>I. Підготовка до поточних аудиторних занять</i>	
1.1. Опрацювання лекційного матеріалу, обов’язкових та додаткових літературних джерел	1.1. Активна участь у різних видах аудиторних занять
1.2. Вивчення окремих тем або питань, передбачених для самостійного опрацювання	1.2. Перевірка правильності виконаних завдань під час консультацій та аудиторних занять
1.3. Виконання домашніх завдань, написання рефератів, підготовка доповідей	1.3. Перевірка правильності виконання завдань, написання рефератів, заслуховування доповідей
1.4. Виконання та письмове оформлення завдань, тестів	1.4. Перевірка правильності виконання завдань і тестів під час аудиторних занять та консультацій

1.5. Підготовка до колоквіумів	1.5. Участь у колоквіумах
1.6. Підготовка до семінарських, практичних занять	1.6. Активна участь у семінарських, практичних заняттях
1.7. Підготовка до контрольних заходів (контрольних робіт) та інших форм поточного контролю	1.7. Написання та перевірка контрольної роботи, тестування тощо
1.8. Підготовка до підсумкового (семестрового) контролю	1.8. Перевірка екзаменаційних робіт
1.9. Підготовка до виконання комплексної контрольної роботи (ККР)	1.9. Виконання ККР
1.10. Підготовка до виконання ректорської контрольної роботи (РКР)	1.10. Виконання РКР
<i>II. Пошуково-аналітична робота</i>	
2.1. Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою	2.1. Доповідь за підготовленими матеріалами та їх оцінювання на аудиторних заняттях
2.2. Аналітичний розгляд наукових публікацій	2.2. Доповідь та обговорення результатів виконаної роботи під час аудиторних занять
2.3. Аналіз конкретних практичних ситуацій, підготовка до участі у ділових, кейсових іграх, виконання ситуаційних вправ і т. п.	2.3. Участь у ділових, кейсових іграх, виконання ситуаційних вправ тощо
2.4. Практикум з навчальної дисципліни з використанням комп'ютерного програмного забезпечення	2.4. Перевірка правильності виконання завдань
<i>III. Наукова робота</i>	
3.1. Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо	3.1. Доповіді на наукових конференціях, семінарах, круглих столах тощо
3.2. Підготовка наукових публікацій (наукових статей, тез тощо)	3.2. Обговорення з викладачем підготовлених матеріалів, подання до друку
3.3. Виконання завдань у межах наукових досліджень	3.3. Використання матеріалів у звіті з науково-дослідної роботи (НДР) кафедри
3.4. Підготовка наукових робіт до участі у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт	3.4. Участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт

Для реалізації СРС у процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують завдання різних типів і рівнів складності. Студенту пропонуються типи завдань, які передбачають отримання матеріального результату.

Перший рівень СРС забезпечує засвоєння предметних знань з дисципліни «Країнознавство», основних понять та термінів, видів та способів діяльності, формування навичок, умінь, але не передбачає самостійного застосування набутого.

Другий рівень СРС формує певні навички та вміння самостійно застосовувати засвоєні знання з дисципліни «Країнознавство» для виконання певних завдань:

- виконання вправ, тестів, розв'язання правничих ситуацій за лекційними матеріалами теми;
- підготовка контрольних запитань для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу теми;
- узагальнення теоретичних матеріалів за допомогою опорно-інформаційних схем;
- підготовка письмових робіт аналітичного характеру за тематичними матеріалами (рефератів, роз'яснень, консультацій) тощо.

Третій рівень передбачає самостійний інформаційний пошук з дисципліни «Країнознавство», прийняття самостійних рішень та творчий рівень застосування набутих знань, навичок, умінь:

- підготовка пропозицій щодо змін у чинному законодавстві;
- підготовка тез доповіді, пропозицій, роз'яснень щодо практик застосування господарського законодавства тощо. Перевага надається завданням, які забезпечують алгоритмічно-дійовий та творчий рівень засвоєння знань, серед яких: завдання на вміння розв'язувати задачі; аналізувати ситуації, випадки. Факт виконання таких завдань свідчить про прагнення студентів до самореалізації та професійної рефлексії в процесі навчання.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять з дисципліни «Країнознавство» студенти повинні опрацювати лекційний матеріал, розглянути зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати навчальну літературу, відповідні нормативно-правові акти, опрацювати питання, які винесені на самостійне вивчення. Перевірку засвоєння знань студенти здійснюють за допомогою контрольних питань для опрацювання лекційного матеріалу і підготовки до практичних занять, які охоплюють основні положення, що підлягають засвоєнню студентами відповідно до кожної теми дисципліни «Регіональна економічна і соціальна географія». Кожна тема, яка виносяться на самостійне вивчення, передбачає кілька практичних і тестових завдань. Практичні завдання включають в себе підготовку до тематичних колоквиумів, написання рефератів та доповідей за заданими темами, задачі й тестові завдання. Окрему увагу слід приділити засвоєнню рекомендованої основної та додаткової літератури за темою.

Одним із важливих засобів у засвоєнні знань є написання *рефератів*. Написання реферату з дисципліни «Країнознавство» повинне починатись із складання продуманого змісту, який складається зі вступу, 2-3 розділів, які можуть ділитись на підрозділи. У вступі визначається мета і завдання, об'єкт і предмет дослідження, практичне і теоретичне значення теми.

Самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять

СРС з дисципліни «Країнознавство» забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення конкретної навчальної дисципліни, а саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, конспектами лекцій, практикумами, методичними вказівками.

Зміст СРС з дисципліни може складатися з таких видів:

- опанування лекційного матеріалу;
- підготовка до аудиторних занять;
- виконання практичних завдань протягом семестру;
- самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни згідно з навчально-тематичним планом, оформлення звіту про самостійну роботу;
- реферування, анотування рекомендованої літератури;
- формулювання висновків і підсумків;
- заповнення таблиць, креслення структурно-логічних схем;
- складання термінологічних словників, покажчиків, планів;
- підготовка і виконання завдань, передбачених програмою практичної підготовки, в тому числі курсового проектування, тощо;
- підготовка до усіх видів контролю, в тому числі до курсових, модульних і комплексних, ректорських контрольних робіт та підсумкової державної атестації;
- інші види діяльності, що ініціюються університетом, факультетом, кафедрою й органами студентського самоврядування.

При планування СРС з дисципліни «Країнознавство» рекомендується користуватись нормами витрат часу (табл.1), які встановлені з досвіду викладачів щодо організації самостійної навчальної роботи студентів.

Таблиця 1.

Рекомендовані норми часу на СРС

№ з/п	Вид самостійної роботи	Навантаження, академічних годин
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	0,5 год./1 год. аудиторних занять
2.	Підготовка до практичних занять	
3.	Підготовка до лабораторних занять	
4.	Підготовка до семінарських занять	1 год./1 год. аудиторних семінарських занять
5.	Підготовка до контрольних заходів (контрольних робіт, тестування, колоквиумів, семестрового контролю)	9 год./1 кр. ECTS

6.	Підготовка і написання рефератів тощо	до 18 год. на реферат
7.	Виконання розрахунково-графічних робіт	до 18 год. на завдання
8.	Опрацювання окремих розділів програм, які не викладаються на лекціях	3 год./1 год. лекційного матеріалу

Опрацювання лекційного матеріалу. Важливу роль у СРС з дисципліни «Країнознавство» відіграють лекції. Вони слугують підґрунтям та інструментом, що спрямовують студентів до найраціональнішого вивчення навчальної дисципліни, дають знання в обсязі, необхідному для подальшого поглибленого вивчення навчальної дисципліни, роз'яснюють найскладніші поняття та положення навчальної дисципліни.

Робота над конспектами лекцій, планами практичних занять. При підготовці до практичних занять з дисципліни «Країнознавство» студент уважно читає конспект лекції та аналізує повторно отримувану інформацію, звіряє наявність викладеного на лекції та законспектованого ним матеріалу із планом практичного заняття, що знаходиться у навчально-методичному комплексі та методичних матеріалах для практичних занять із навчальної дисципліни. При відсутності у конспекті матеріалу з окремих питань лекції, винесення питання на самостійне опрацювання чи написання реферату, доповіді зобов'язує студента звернутися до рекомендованих підручників, навчальних посібників і т.д.

Конспектування. Воно дає можливість повністю засвоїти самостійно опрацьований матеріал з дисципліни «Країнознавство». Застосування конспектування свідчить про значущість певних відомостей у даній СРС. Зміст конспекту повинен дозволити студенту:

- 1) чітко формулювати тематику вивченого;
- 2) робити план засвоєного матеріалу та логічно членувати на частини створений текст;
- 3) розуміти місце самостійно опрацьованого матеріалу у контексті відповідних предмету та галузі знання;
- 4) виділяти у вивченому головне;
- 5) вміти наводити приклади для ілюстрації опрацьованого;
- 6) пов'язувати в систему знання, що були та здобуті самостійно;
- 7) уявляти, як використати самостійно здобуті знання на практиці.

Конспект є ефективним якщо міцно закріплює у пам'яті самостійно отриману інформацію.

Практичні заняття, колоквиуми. Мета практичних занять з дисципліни «Країнознавство» полягає у закріпленні і поглибленні набутих теоретичних знань студентів, опануванні навичками їх застосування при вирішенні конкретних ситуативних питань, контролі за засвоєнням матеріалу, стимулюванні самостійної роботи щодо засвоєння основних положень та вивчення специфіки дисципліни.

Практичні заняття з дисципліни «Країнознавство» можуть проходити в різних формах: співбесіда, доповідь, реферативна доповідь, дискусія, колоквиум, рольові, кейсові ігри та ін.

У процесі самостійної підготовки до практичних занять з дисципліни «Країнознавство» студенти повинні всебічно розглянути і усвідомити зміст питань, що виносяться на заняття, опрацювати необхідну літературу (підручники, навчальні посібники, наукову та спеціальну літературу). Перевірку засвоєння своїх знань з дисципліни «Країнознавство» студенти здійснюють за допомогою питань для самоконтролю.

Тести. Особливим способом контролю знань студентів з дисципліни «Країнознавство» є тестове опитування. Особливість роботи при підготовці до тестового контролю полягає у тому, що позитивне виконання тестових завдань потребує точних знань, доброї пам'яті, а у певних випадках – розвитку інтуїтивного мислення, оскільки під час тестування заборонено користуватися будь-якими джерелами.

Самостійне вивчення визначених тем дисципліни. СРС включає також самостійне поглиблене вивчення за визначеним переліком тем дисципліни «Країнознавство», з яких не проводяться практичні заняття. Студенти в процесі такої роботи користуються підручниками, навчальними посібниками, монографіями, науковими статтями. Відповіді на поставлені питання теми повинні бути розширеними, обґрунтованими з посиланням на науково-теоретичні джерела. Перевірка результатів такої СРС (у вигляді письмової роботи чи реферату) здійснюється під час проведення запланованої індивідуально-консультативної роботи викладача зі студентами за графіком роботи кафедри чи індивідуальним графіком, узгодженим між викладачем та студентом, та під час окремих аудиторних занять. Під час перевірки результатів СРС з дисципліни «Країнознавство» оцінюється як письмовий результат СРС, так і усна доповідь студента з визначеної теми. Результатом перевірки повинне стати нарахування відповідної кількості балів відповідно до визначених критеріїв оцінювання.

Підготовка до модульного контролю та інших форм поточного контролю з дисципліни «Країнознавство» здійснюється студентами шляхом написання контрольних робіт, виконання тестових завдань, вивчення матеріалу за переліком питань.

Пошуково–аналітична робота

Пошуково-аналітична робота з дисципліни «Країнознавство» є складовою СРС і полягає у проведенні самостійного пошуку джерел нормативно-правового, науково-теоретичного і практичного характеру з тем дисципліни «Регіональна економічна і соціальна географія», що дозволяє глибше і детальніше опанувати всі питання, визначені тематичним планом.

Пошук та огляд літературних джерел за заданою проблематикою.
Робота із каталогами бібліотек. Для належної підготовки фахівця-країнознавця вивчення тієї чи іншої країнознавчої дисципліни тільки за допомогою конспекту лекцій та навчальних посібників, підручників є недостатнім. Тому студентам вкрай необхідно опрацювати першоджерела, наукову і спеціальну літературу. Її перелік, як правило, наводиться у навчально-методичному комплексі навчальної дисципліни «Країнознавство».

Для отримання необхідної літератури з дисципліни «Країнознавство» студент зобов'язаний розпочати її пошук у бібліотеці. Якщо у методичному комплексі наводиться список додаткової літератури з усіма необхідними реквізитами (автор, назва джерела, місце та рік видання), то необхідно звернутися до алфавітного каталогу бібліотеки та знайти у ньому картку із необхідним джерелом і бібліотечним шифром. Якщо ж студент проводить наукове дослідження обраної правової проблеми, готує наукову доповідь, виступ на конференцію і йому не відомі реквізити джерела або саме джерело, то необхідно звернутися до систематичного бібліотечного каталогу. В цьому випадку завдання студента зводиться до пошуку необхідної галузі (підгалузі) права і в її межах знайти картку з необхідним джерелом та бібліотечним шифром. В інформаційно-бібліотечному комплексі МДУ зручною для користування є система комп'ютерних каталогів.

Робота із комп'ютерними інформаційними системами. Великий обсяг необхідної навчально-методичної та наукової інформації містить у собі мережа Internet, яка може бути використана студентами у підготовці до занять, написанні доповідей, рефератів, курсових робіт та ін.

Активне і раціональне використання засобів технічного забезпечення і новітніх технологій сприятиме ефективній підготовці до навчальних занять, розширенню і поглибленню знань.

Наукова робота

Наукова робота студентів може здійснюватись за такими напрямками:

- робота у студентських наукових гуртках;
- написання наукових доповідей, статей ;
- участь у наукових спеціалізованих конференціях, круглих столах, семінарах (з підготовкою наукових доповідей, тез тощо);
- написання курсових робіт з дисципліни.

Оцінюванню підлягає тільки та наукова робота, яка тісно пов'язана з тематикою дисциплін «Країнознавства».

Результати самостійної роботи студентів перевіряються контролем поточних знань через опитування на семінарських та практичних заняттях, а також тестуванням з урахуванням відвідування студентом лекцій та наявності конспекту лекційного матеріалу.

Самостійна робота студентів над вивченням курсу «Країнознавство» проводиться за такими формами:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форми контролю	
		д.ф.н.	д.ф.н.	
1	Опрацювання лекційного матеріалу, нових літературних джерел з метою поглиблення розглянутих проблем, закріплення та поглиблення одержаних на лекціях знань	20		
2	Підготовка питань, що виносяться на самостійне вивчення -	52		
	Тема 1. Країнознавство як наукова дисципліна.	2	е/к,т	
	Тема 2. Просторово-територіальна організація країн світу. Природа в країнознавстві	2	е/к,т	
	Тема 3. Цивілізаційний підхід у країнознавстві. Розселення населення	2	е/к,т, д/п	
	Тема 4. Народонаселення у країнознавстві	2	е/к,т, д/п	
	Тема 5. Історія, культура та мистецтво в країнознавстві	4	е/к,т, д/п	
	Тема 6. Економіка та інфраструктура країни	4	е/к,т, д/п	
	Тема 7. Порівняння та типологія в країнознавстві	4	е/к,т, д/п	
	Тема 8. Політична карта світу.	4	е/к,т, д/п	
	Тема 9. Європейський туристичний макрорегіон. Країнознавча характеристика Західної Європи.	4	е/к,т, д/п	
	Тема 10. Країнознавча характеристика Північної та Південної Європи.	4	е/к,т, д/п	
	Тема 11. Країнознавча характеристика країн Східної і Центральної Європи. Південно-Східна Європа.	4	е/к,т, д/п	
	Тема 12. Країнознавча характеристика Близького і Середнього Сходу.	5	е/к,т, д/п	
	Тема 13. Країнознавча характеристика Південно-Азійського туристичного макрорегіону.	5	е/к,т, д/п	
	Тема 14. Країнознавча характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону.	5	е/к,т, д/п	
	Тема 15. Країнознавча характеристика Американського туристичного макрорегіону. Північна Америка.	5	е/к,т, д/п	
	Тема 16. Країнознавча характеристика Латинської та Центральної Америки. Андські країни.	5		
	Тема 17. Африканський туристичний макрорегіон.	5		
3	Підготовка до виконання контрольного заходу (контрольних робіт та тестування) відповідно до основних розділів курсу «Країнознавство»	4	к/р	
Разом за семестр		90		

* переказ лекційного матеріалу – п/л; експрес контроль- е/к; тестування – т; заслуховування повідомлень студента з довідковою інформацією – д/п; заслуховування інформації про науково-дослідницьку роботу – н-д/п; реферати – р.

Тема 1. Країнознавство як наукова дисципліна.

1. Історичні аспекти розвитку країнознавства як науки.
2. Об'єкт, предмет та методи дослідження країнознавства.
3. Розвиток країнознавчої думки в Україні.
4. Традиційні та новітні методи дослідження країнознавства.

Рекомендована література: 1-6, 9-10, 22

Тести для перевірки знань студентів

1. *Вихідною одиницею регіональної диференціації світу в країнознавстві є:*
 - а) країна;
 - б) держава;
 - в) історико-географічний регіон;
 - г) культурний регіон
2. *Об'єктом дослідження країнознавства:*
 - а) регіональне господарство;
 - б) суспільство та його складові;
 - в) населення регіонів світу;
 - г) усі відповіді вірні
3. *Німецька школа країнознавчих досліджень відноситься до:*
 - а) описового державознавства;
 - б) регіонального країнознавства;
 - в) суспільного країнознавства;
 - г) усі відповіді вірні
4. *Французька школа країнознавчих досліджень відноситься до:*
 - а) географії людини;
 - б) описового державознавства;
 - в) суспільного країнознавства;
 - г) усі відповіді вірні
5. *Прихильниками ідей євразійства були:*
 - а) Л.Гумільов;
 - б) Г.Кіссінджер;
 - в) Р.Челлер;
 - г) Ф.Ратцель
6. *Ідеї створення єдиної загальносвітової держави називаються:*
 - а) атлантизм;
 - б) євразійство;
 - в) мондіалізм;
 - г) енвайронменталізм

7. Наукова течія енвайронменталізму виникла у таких країнах:

- а) Німеччині;
- б) США;
- в) Франції;
- г) Англії

8. До найновіших концепцій країнознавства належить:

- а) концепція глобальних (світових) міст;
- б) концепція проблемного країнознавства;
- в) теорія регіонального розвитку;
- г) теорія економічного районування

9. Історичний метод в країнознавстві передбачає:

- а) тісне сполучення з аналізом і просторовими аспектами соціально-економічного розвитку країн;
- б) можливість нанести на тематичні карти безліч об'єктів, показати їх взаєморозташування і взаємозв'язки;
- в) знайти найбільш істотні риси подібності і розходження між об'єктами;
- г) усі відповіді вірні

10. Порівняльний метод в країнознавстві передбачає:

- а) знайти найбільш істотні риси подібності і розходження між об'єктами;
- б) принцип поетапності, що включає визначення мети, завдань, постановку наукової гіпотези і т.п.;
- в) тісне сполучення з аналізом і просторовими аспектами соціально-економічного розвитку країн;
- г) можливість нанести на тематичні карти безліч об'єктів, показати їх взаєморозташування і взаємозв'язки

11. Метод системного аналізу в країнознавстві передбачає:

- а) можливість представити просторову взаємодію різних територіально-економічних систем;
- б) знайти найбільш істотні риси подібності і розходження між об'єктами;
- в) принцип поетапності, що включає визначення мети, завдань, постановку наукової гіпотези і т.п.;
- г) тісне сполучення з аналізом і просторовими аспектами соціально-економічного розвитку країн

Тема 2. Просторово-територіальна організація країн світу. Природа в країнознавстві.

1. Територія в країнознавстві: склад території, параметри держави, державні кордони.
2. Поняття географічного положення країни.
3. Характеристика природи в країнознавчих дослідженнях. Природні ресурси.

Рекомендована література: 1-9, 17-19, 22

Тести для перевірки знань студентів

1. *Частина поверхні землі з притаманними їй природними, а також створеними в результаті людської діяльності властивостями і ресурсами:*
 - а) країна;
 - б) територія;
 - в) регіон;
 - г) анклав
2. *Основною територіальною одиницею в країнознавстві є:*
 - а) держава;
 - б) регіон;
 - в) анклав;
 - г) територія
3. *Визначення (по угоді між урядами сусідніх держав) загального напрямку походження державного кордону і нанесення його на географічну карту:*
 - а) делімітація;
 - б) демаркація;
 - в) роздільна лінія;
 - г) усі відповіді вірні
4. *Проведення лінії державного кордону на місцевості і позначення її відповідними прикордонними позначками:*
 - а) делімітація;
 - б) демаркація;
 - в) роздільна лінія;
 - г) усі відповіді вірні
5. *Положення по відношенню до ведучих транспортних шляхів, з урахуванням їх потужностей, ступеня завантаженості, швидкостей тощо:*
 - а) транспортно-географічне положення;
 - б) геополітичне положення;
 - в) геокультурне положення;
 - г) промислово-географічне положення

6. Положення відносно світових та регіональних “центрів сили”, геополітичних конкурентів та союзників:

- а) транспортно-географічне положення;
- б) геополітичне положення;
- в) геокультурне положення;
- г) промислово-географічне положення

7. Положення відносно основних планетарних цивілізаційних утворень та їх центрів:

- а) транспортно-географічне положення;
- б) геополітичне положення;
- в) геокультурне положення;
- г) промислово-географічне положення

8. Найбагатшими на вугілля є:

- а) Азія, Північна Америка, Європа;
- б) Південна Азія, Карибський басейн, Австралія;
- в) Південно-Східна Азія, Південна Америка, Північна Європа;
- г) Західна Азія, Андські країни, Південна Європа

9. Найбільшими запасами залізних руд володіють:

- а) Бразилія, США, Австралія, Росія, Індія, Китай, Україна, Швеція;
- б) Індія, Японія, Австралія, Росія, Китай, Україна, Швеція;
- в) Чилі, Індія, Китай, Австралія, Росія, Україна, Швеція;
- г) Нова Зеландія, Індія, Камерун, Чилі, Україна, Швеція

10. $\frac{2}{3}$ світових запасів алюмінію зосереджені у п'яти країнах:

- а) Австралії, Гвінеї, Ямайці, Суринамі, Бразилії;
- б) Індії, Україні, Японії, Болгарії, Китаї;
- в) Новій Зеландії, Чилі, Ямайці, Суринамі, Бразилії;
- г) Китаї, Чехії, Чилі, Суринамі, Індії

11. Найвища лісистість у світі спостерігається:

- а) у Латинській Америці;
- б) у Північній Америці;
- в) у Південно-Східній Азії;
- г) у Північній Європі

12. Найважливішими рекреаційними територіями світу є

- а) Альпи, Багамські острови, Гавайї, Франція, Італія, Греція, Іспанія;
- б) Єгипет, Туреччина, Індія, Китай;
- в) Піреней, Франція, Італія, Греція, Іспанія;
- г) Гімалаї, Анди, Індія, Китай.

Тема 3. Цивілізаційний підхід у країнознавстві. Розселення населення.

1. Поняття цивілізації в країнознавчих дослідженнях. Цивілізаційний підхід.
2. Культурно-цивілізаційний зміст становлення країн світу.
3. Концепції цивілізаційного розвитку в країнознавстві. Типологія цивілізацій.
4. Дослідження системи розселення в країнознавстві.

Рекомендована література: 1-11, 17-19, 22

Тести для перевірки знань студентів

1. *Культурно-цивілізаційного змісту кожної країни має передувати:*
 - а) відтворення процесу формування відповідної цивілізації, її історичної динаміки та особливостей її функціонування на теренах цієї країни;
 - б) культурно-етнічний розвиток країни;
 - в) цивілізаційна комунікація;
 - г) усі відповіді вірні
2. *Спосіб життя великої спільноти людей, що посідає певну територію, сповідує свою релігію, розвиває власну культурну традицію й систему цінностей, удосконалює комплекс суспільно-економічних відносин:*
 - а) цивілізація;
 - б) цивілізаційний підхід;
 - в) цивілізаційна комунікація;
 - г) усі відповіді вірні
3. *Надання можливості дослідити конкретний фактичний матеріал, з'ясувати місце і роль окремих країн та народів у історії:*
 - а) цивілізаційна комунікація;
 - б) цивілізація;
 - в) цивілізаційний підхід;
 - г) усі відповіді вірні
4. *Першу цілісну теорію, що пояснювала розвиток людства з цивілізаційних позицій, запропонував:*
 - а) П.-А. Гольбах;
 - б) Л. Февр;
 - в) А. Тойнбі;
 - г) С.Хантінгтон
5. *Концепція цивілізаційного розвитку, де цивілізація трактується як певний рівень розвитку людського суспільства:*
 - а) Л. Морган,
 - б) А. Тойнбі, М. Данилевський;
 - в) О. Шпенглер;
 - г) П.-А. Гольбах

6. Концепція цивілізаційного розвитку, де під цивілізацією розуміється певний культурно-історичний цикл у розвитку народів:

- а) А. Тойнбі, М. Данилевський;
- б) П.-А. Гольбах;
- в) Л. Морган;
- г) О. Шпенглер

7. Концепція цивілізаційного розвитку, де цивілізація позначає вищий ступінь розвитку культури, що пройшла свій апогей і стала на шлях занепаду:

- а) О. Шпенглер;
- б) А. Тойнбі, М. Данилевський;
- в) Л. Морган;
- г) Л. Февр

8. Залежно від масштабу розгляду цивілізація може бути:

- а) глобальною, національною, регіональною;
- б) світовою, регіональною;
- в) глобальною, національною;
- г) світовою, національною

9. Сукупність усіх населених пунктів, розташованих на будь-якій території (в тому числі країни), яка характеризується людністю, густиною, взаєморозміщенням і конфігурацією ареалів:

- а) система розселення;
- б) мережа поселень;
- в) поселення;
- г) міста

10. Близько 70% усіх людей планети проживає на:

- а) 7 % суходолу;
- б) 15 % суходолу;
- в) 20 % суходолу;
- г) 25 % суходолу.

11. Переміщення людей, пов'язані зі зміною місця проживання, задоволення потреби у праці чи духовних потреб:

- а) міграції населення;
- б) імміграція;
- в) еміграція;
- г) зовнішня міграція

12. Виділяють такі види міграції населення:

- а) постійну, циклічну та епізодичну;
- б) безповоротну та циклічну;
- в) безповоротну та епізодичну.

Тема 4. Народонаселення у країнознавстві.

1. Поняття народонаселення. Характеристика демографічних показників.
2. Поняття якості населення в країнознавстві.
3. Поняття етносу в країнознавчих дослідженнях, основні характеристики.
4. Національний та релігійний склад населення.

Рекомендована література: 1-11, 17-20, 22, 30

Тести для перевірки знань студентів

1. *Збільшення кількості і розмірів міст, а також поширення міського способу життя на сільську місцевість:*
 - а) урбанізація;
 - б) субурбанізація;
 - в) тип поселення;
 - г) система розселення
2. *Сукупність процесів народжуваності, смертності і природного приросту, що забезпечують безперервне відновлення і зміну людських поколінь:*
 - а) природній рух населення;
 - б) вікова структура населення;
 - в) демографічна ситуація;
 - г) умови життя людей
3. *Поділ населення на групи (типи) за віком, пов'язаний з особливостями його відтворення і міграцією:*
 - а) етнічний склад населення;
 - б) природній рух населення;
 - в) вікова структура населення;
 - г) компоненти відтворення населення
4. *Розподіл економічно активного населення за основними сферами діяльності:*
 - а) структура зайнятості;
 - б) етнічний склад населення;
 - в) природній рух населення;
 - г) вікова структура населення
5. *Історично сформована стійка спільнота людей, які мають власну мову, культуру, розуміння своєї єдності і відмінності від інших:*
 - а) етнос;
 - б) цивілізація;
 - в) народ;
 - г) народність

6. *Формується в межах державних чи політико-адміністративних кордонів, тобто тільки на визначеному політико-правовому полі:*

- а) цивілізація;
- б) етнос;
- в) нація;
- г) народність

7. *Головною ознакою етносу є:*

- а) культура;
- б) історія;
- в) традиції;
- г) мова

8. *Найпоширенішими у світі є мови:*

- а) індоєвропейської сім'ї;
- б) романської сім'ї;
- в) германської сім'ї;
- г) слов'янської сім'ї

9. *Другою за чисельністю у світі є:*

- а) китайсько-тібетська сім'я;
- б) індоєвропейська сім'я;
- в) нігеро-кордофанська сім'я;
- г) семіто-хамітська сім'я

10. *Держави Європи, в яких основна національність становить понад 90% усього населення:*

- а) Німеччина, Данія, Швеція, Італія, Ірландія, Угорщина, Греція;
- б) Польща, Україна, Франція, Італія, Іспанія;
- в) Італія, Англія, Україна, Чехія, Угорщина;
- г) Франція, Румунія, Україна, Греція, Іспанія

11. *В Азії національно однорідними є :*

- а) Японія, Саудівська Аравія, Південна Корея, Ємен, Бангладеш;
- б) Китай, Індія, Ємен, Бангладеш, Пакистан, Іран;
- в) Саудівська Аравія, Південна Корея, Індія, Ірак;
- г) Японія, Китай, Саудівська Аравія, Індія, Ємен.

12. *Християнство у світі сповідують:*

- а) понад 500 тис. чол.;
- б) понад 800 тис. чол.;
- в) понад 1 млрд. чол.;
- г) понад 2 млрд. чол.

Тема 5. Історія, культура та мистецтво в країнознавстві.

1. Поняття історичного розвитку людської цивілізації.
2. Історична типологія культури в країнознавстві. Культурна ідентифікація.
3. Основні підходи до регіоналізації світової культури.
4. Поняття мистецтва. Мистецькі стилі в країнознавстві.

Рекомендована література: 1-9, 17-19, 22, 30

Тести для перевірки знань студентів

1. *Сукупність матеріальних і духовних цінностей, вироблених людством протягом усієї історії, яка визначає рівень розвитку суспільства, а також сам процес творення та розподілу цих цінностей:*
 - а) традиції;
 - б) звичаї;
 - в) культура;
 - г) історія розвитку
2. *Аналітичне дослідження культури на основі вивчення та порівняння різних явищ, процесів, рис, зокрема їх перебігу у часі:*
 - а) діахронний підхід;
 - б) системно-структурний підхід;
 - в) синхронний підхід;
 - г) функціональний підхід
3. *Система класифікації повторюваних культурних рис, притаманних конкретній культурі як унікальній моделі або комплексу елементів:*
 - а) аналітико-прогнозний підхід;
 - б) синхронний підхід;
 - в) функціональний підхід;
 - г) діахронний підхід
4. *Концепція культурно-історичного процесу як універсальної еволюції належить:*
 - а) Дж. Стюарду;
 - б) Л. Уайту, Г. Чайлду;
 - в) М. Салінсу, Е. Сервісу;
 - г) Г. Чайлду, Дж. Стюарду
5. *Концепція культурно-історичного процесу як мультилінійної еволюції належить:*
 - а) Л. Уайту, Г. Чайлду;
 - б) Дж. Стюарду;
 - в) Л. Уайту, Дж. Стюарду;
 - г) М. Салінсу, Е. Сервісу

6. *Вперше механізм культурної ідентифікації було розкрито в концепції:*
- а) Дж. Стюарда;
 - б) З. Фрейда;
 - в) Л. Уайта;
 - г) М. Салінга
7. *Концепцію елітарної та масової культур запропонував:*
- а) З. Фрейд;
 - б) Х. Ортега-і-Гассет;
 - в) Л. Уайт;
 - г) Дж. Стюард
8. *Спосіб життя, система світобачення, дотримання певних неписаних норм і правил творення і співжиття:*
- а) стиль культури;
 - б) образ культури;
 - в) образ традицій;
 - г) стиль етикету
9. *Специфічний спосіб людської діяльності, що відображає навколишню дійсність та людську свідомість у художніх образах і є одним із засобів естетичного оволодіння світом:*
- а) мистецтво;
 - б) художня література;
 - в) декоративно-ужиткове мистецтво;
 - г) синтетичне мистецтво
10. *Стиль мистецтва, що асоціюється з міцними лицарськими замками і фортецями доби середньовіччя:*
- а) візантійський стиль;
 - б) романський стиль;
 - в) готичний стиль;
 - г) класицизм
11. *Стиль мистецтва, що пов'язаний із дворянсько-церковною культурою зрілого абсолютизму, що тяжів до урочистого "великого стилю":*
- а) бароко;
 - б) рококо;
 - в) класицизм;
 - г) модернізм
12. *Стиль, якому властивий розрив із традиціями реалістичного мистецтва:*
- а) модернізм;
 - б) рококо;
 - в) класицизм

Тема 6. Економіка та інфраструктура країни.

1. Поняття економіки країни в країнознавчих дослідженнях, основні показники.
2. Циклічність розвитку економіки країни, її основні структури.
3. Вчення про міжнародний географічний поділ праці.
4. Вчення про територіальну організацію суспільства й господарства.
5. Поняття інфраструктури країни, фактори та тенденції розвитку.

Рекомендована література: 1-11, 17-20, 22, 30

Тести для перевірки знань студентів

1. *Сукупність всіх типів ресурсів і факторів виробництва, які перебувають в межах держави, якими розпоряджаються різні органи її влади та суб'єкти господарювання:*
 - а) економіка країни;
 - б) інфраструктура країни;
 - в) потенціал розвитку країни;
 - г) валовий внутрішній продукт країни
2. *Вартість всіх вироблених на території країни товарів і послуг за певний період, незалежно від цілей виробництва:*
 - а) торговельний баланс країни;
 - б) валовий внутрішній продукт країни;
 - в) експорт країни;
 - г) імпорт країни
3. *Тривалість середньострокового економічного циклу:*
 - а) 2-3 роки;
 - б) 3-6 років;
 - в) 6-13 років;
 - г) 15-20 років
4. *Поділ усіх господарюючих суб'єктів країни за різними секторами:*
 - а) галузева структура економіки;
 - б) функціональна структура економіки;
 - в) відтворювальна структура економіки;
 - г) соціальна структура економіки
5. *Форма суспільного територіального поділу праці, яка являє собою поділ праці між країнами, спеціалізацію їх виробництва на певних видах продукції, якими вони обмінюються:*
 - а) міжнародний географічний поділ праці;
 - б) міжнародний територіальний поділ праці;
 - в) спеціалізація країни;
 - г) торговельний баланс країни

6. Співвідношення між експортними та імпорнтними операціями характеризує:

- а) валовий внутрішній продукт країни;
- б) експорт країни;
- в) торговий (платіжний) баланс держави;
- г) імпорнт країни

7. Вчений, який визначив суть територіального поділу праці, як просторову форму суспільного поділу праці:

- а) М.М. Баранський;
- б) Л. Уайт;
- в) Л. Февр;
- г) О. Шпенглер

8. Поєднання функціонуючих територіальних структур (розміщення населення, виробництва, природокористування), об'єднаних структурами управління з метою здійснювати відтворення життя суспільства:

- а) територіальна організація суспільства й господарства;
- б) функціональна організація суспільства й господарства;
- в) відтворювальна структура суспільства й господарства;
- г) компонентна структура суспільства й господарства

9. Передумовою формування інфраструктури країни є:

- а) економіко-географічне положення країни;
- б) транспортне положення країни;
- в) суспільний поділ праці;
- г) економічний поділ праці.

10. Своєрідність розвитку інфраструктури країни визначається:

- а) масштабами і темпами економічного розвитку;
- б) внутрішніми і зовнішніми зв'язками;
- в) особливостями природного середовища;
- г) усі відповіді вірні

11. Розвиток і склад інфраструктури країни суттєво залежать від:

- а) території;
- б) населення;
- в) господарського комплексу;
- г) усі відповіді вірні

Тема 7. Порівняння та типологія в країнознавстві

1. Характеристика порівняльного підходу в країнознавстві.
2. Характеристика методу країнознавчих аналогів.
3. Класифікація і типологія в країнознавчих дослідженнях.

Рекомендована література: 1-11, 17-20, 22

Тести для перевірки знань студентів

1. *Групування досліджуваних об'єктів на підставі кількісних ознак:*
 - а) класифікація;
 - б) типізація;
 - в) порівняння;
 - г) усі відповіді вірні
2. *Групування об'єктів у країнознавстві за якісними ознаками:*
 - а) типізація;
 - б) класифікація;
 - в) порівняння;
 - г) усі відповіді вірні
3. *За ступенем розвитку суспільства виділяються країни:*
 - а) доіндустріальні, індустріальні та постіндустріальні;
 - б) розвинуті, з перехідною економікою;
 - в) розвинуті; країни, що розвиваються;
 - г) доіндустріальні, постіндустріальні
4. *За способом ведення економіки виділяють країни:*
 - а) з ринковою економікою, з перехідною економікою та плановою централізованою економікою;
 - б) з ринковою економікою, з перехідною економікою;
 - в) доіндустріальні, індустріальні та постіндустріальні;
 - г) доіндустріальні, постіндустріальні
5. *Згідно з класифікацією ООН, країни світу об'єднуються у такі типи:*
 - а) розвинені країни; країни, що розвиваються; залежні території;
 - б) з ринковою економікою, з перехідною економікою;
 - в) доіндустріальні, індустріальні та постіндустріальні;
 - г) економічно високорозвинені країни; країни, що йдуть шляхом ринкових перетворень; країни планової економіки; країни, що розвиваються.

Тема 8. Політична карта світу.

1. Держава і країна. Форми правління та адміністративно-територіального устрою.
2. Етапи формування політичної карти світу. Типи країн.
3. Міжнародні (міждержавні) організації.

Рекомендована література: 1-11, 17-20, 22, 30

Тести для перевірки знань студентів

1. *Політичні карти поділяються на:*
 - а) загальні (оглядові) і спеціальні;
 - б) загальні (оглядові) і функціональні;
 - в) загальні (оглядові) і комплексні;
 - г) загальні (оглядові) і системні
2. *Основними елементами політичної карти світу є:*
 - а) країни (держави) і міжнародні (міждержавні) організації;
 - б) країни (держави);
 - в) міжнародні (міждержавні) організації;
 - г) державні кордони
3. *Країна може самостійно здійснювати суверенітет на своїй території, населення якої не менше як:*
 - а) 50 тис. чол.;
 - б) 100 тис. чол.;
 - в) 150 тис. чол.;
 - г) 200 тис. чол.
4. *Країна, обмежена тільки суспільно-географічними (політичними) кордонами, яка сама здійснює суверенітет на своїй території:*
 - а) держава;
 - б) територія;
 - в) анклав;
 - г) усі відповіді вірні
5. *Політичне, національне, соціальне, культурне, господарське співтовариство, організоване державою на певній території:*
 - а) країна;
 - б) територія;
 - в) анклав;
 - г) усі відповіді вірні

6. Конституційні монархії представлені у таких країнах:
- а) Велика Британія, Норвегія, Данія, Бельгія, Іспанія, Швеція;
 - б) Саудівська Аравія, Бахрейн, Монако, Ліхтенштейн, Люксембург;
 - в) Бруней, Люксембург, Японія, Марокко, Данія, Норвегія;
 - г) Андорра, Бахрейн, Монако, Ліхтенштейн, Іспанія
7. Президентсько-парламентські республіки у таких країнах:
- а) Франція, Польща, Україна;
 - б) Норвегія, Угорщина, Іспанія;
 - в) Італія, Монако, Норвегія;
 - г) Японія, Ліхтенштейн, Швеція
8. До групи середніх за розмірами держав світу належать:
- а) Китай, Індія, США;
 - б) Франція, Україна, Туреччина;
 - в) Бельгія, Еквадор, Ліван;
 - г) Ватикан, Монако, Андорра
9. За функціональними особливостями міжнародні організації поділяють на:
- а) загальнополітичні, військово-політичні, економічні, валютно-фінансові;
 - б) глобальні, регіональні, субрегіональні;
 - в) глобальні, економічні, валютно-фінансові;
 - г) регіональні, загальнополітичні, військово-політичні
10. Міжнародна організація ООН з промислового розвитку:
- а) ЕКОСОП;
 - б) ЮНІДО;
 - в) МОП;
 - г) ФАО
11. У 1963 р. створено одну з найбільших міжурядових регіональних політичних організацій світу:
- а) ОАЄ;
 - б) АСЕАН;
 - в) НАФТА;
 - г) МЕРКОСУР
12. Загострення екологічної ситуації у світі значно підвищує роль Програми ООН з навколишнього середовища:
- а) ЮНЕП;
 - б) ЕСКАТО;
 - в) ЕКА;
 - г) МРНС

Тема 9. Європейський туристичний макрорегіон. Країнознавча характеристика Західної Європи.

1. Територія. Географічне положення. Політична карта регіону.
2. Етапи і рівень економічного і соціального розвитку. Інтеграційні процеси.
3. Структура господарства. Природна і культурна спадщина.
4. Проблеми та перспективи розвитку Західної Європи.
5. Країнознавча характеристика Франції та Великобританії.

Рекомендована література: 1-9, 12, 16-20, 22, 24-26

Тести для перевірки знань студентів

1. *Економіко-географічне положення країн Західної Європи характеризується:*
 - а) відносною компактністю території;
 - б) приморським положенням переважної більшості країн;
 - в) наявністю широкого фронту сухопутних і морських кордонів із країнами Центральної Європи;
 - г) усі відповіді вірні
2. *Родовища свинцево-цинкових руд зосереджені:*
 - а) Ірландія, Італія, Німеччина;
 - б) Франція, Німеччина, Італія;
 - в) Франції, Швеція, Норвегія;
 - г) Греція, Франція, Італія
3. *У Західній Європі проживає понад:*
 - а) 200 млн. осіб;
 - б) 300 млн. осіб;
 - в) 350 млн. осіб;
 - г) 400 млн. осіб
4. *Унаслідок злиття агломерацій у Західній Європі виникли мегалополіси:*
 - а) Французький та Прирейнський;
 - б) Англійський та Прирейнський;
 - в) Італійський та Прирейнський;
 - г) Німецький та Прирейнський
5. *Багато АЕС в Західній Європі побудовано у:*
 - а) Франції, Великій Британії, Німеччині, Швеції, Бельгії;
 - б) Франції, Великій Британії, Іспанії, Чехії;
 - в) Франції, Італії, Німеччині, Швеції;
 - г) Франції, Угорщині, Бельгії, Норвегії

6. У країнах Західної Європи до списку культурної спадщини ЮНЕСКО внесено:

- а) 70 об'єктів;
- б) 86 об'єктів;
- в) 95 об'єктів;
- г) 110 об'єктів

7. Франція посідає одне з перших місць у світі за:

- а) за розвитком продукції легкої промисловості;
- б) за довжиною автошляхів і величиною автопарку;
- в) за розвитком сільського господарства;
- г) усі відповіді вірні

8. Національна бібліотека Франції:

- а) найбагатше зібрання франкомовної літератури у світі;
- б) одна з найстаріших в Європі;
- в) однією з перших у світі оцифрувала найбільш цінні й важливі з естетичного й наукового погляду фонди;
- г) усі відповіді вірні

9. Список об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО у Великій Британії налічує :

- а) 23 найменувань;
- б) 25 найменувань;
- в) 26 найменувань;
- г) 28 найменувань.

10. Найбільш повне зібрання сучасної британської поезії в країні можна знайти:

- а) Національній бібліотеці мистецтв у V&A;
- б) Бібліотеці поетичних текстів в Центрі Південного Бена;
- в) Бішопсгейт Бібліотеці;
- г) Вінерській бібліотеці

11. Бібліотека у Великій Британії, яка є провідним світовим ресурсом для вивчення медичної історії:

- а) Бібліотека Wellcome Collection;
- б) Вінерська бібліотека;
- в) Бібліотека BFI Рубена;
- г) Національна бібліотека мистецтв у V&A

12. Найбільшим музеєм світу є:

- а) музей Ватикану;
- б) Британський музей;
- в) Лувр;
- г) усі відповіді вірні

Тема 10. Країнознавча характеристика Північної та Південної Європи

1. Загальна країнознавча характеристика країн Північної Європи.
2. Загальна країнознавча характеристика країн Південної Європи.
3. Проблеми та перспективи розвитку Північної та Південної Європи.
4. Країнознавча характеристика Фінляндії та Італії.

Рекомендована література: 1-9, 12, 16-20, 22, 24-26

Тести для перевірки знань студентів

1. *Економіко-географічне положення Північної Європи характеризується:*
 - а) вигідним положенням щодо перетину повітряних і морських шляхів, а також зручністю виходу країн регіону у міжнародні води Світового океану;
 - б) близькістю розташування до високорозвинених країн Західної Європи;
 - в) наявністю територій, що знаходяться за межами Полярного Кола;
 - г) усі відповіді вірні
2. *Найбільше мінеральних ресурсів Північної Європи у:*
 - а) східній частині Феноскандії;
 - б) північній частині Феноскандії;
 - в) західній частині Феноскандії;
 - г) південній частині Феноскандії
3. *За ресурсами повного річкового стоку перші два місця у Європі займають:*
 - а) Норвегія, Швеція;
 - б) Ісландія, Швеція;
 - в) Фінляндія, Норвегія;
 - г) Фінляндія, Швеція
4. *За площею лісів і валовими запасами деревини перші два місця у Європі займають:*
 - а) Швеція, Фінляндія;
 - б) Норвегія, Швеція;
 - в) Фінляндія, Норвегія;
 - г) Ісландія, Швеція
5. *Найбільше міського населення Північної Європи зосереджено у:*
 - а) Ісландії, Данії, Швеції;
 - б) Норвегії, Швеції, Фінляндії;
 - в) Ісландії, Швеції, Фінляндії;
 - г) Данії, Швеції, Фінляндії
6. *До списку об'єктів спадщини ЮНЕСКО у Північній Європі зараховано:*
 - а) 20 об'єктів;
 - б) 22 об'єкти;
 - в) 24 об'єкти

7. Економіко-географічне розташування Південної Європи характеризується такими особливостями:

- а) близькістю до Північної Африки та Південно-Західної Азії;
- б) широкою протяжністю морських кордонів із Атлантичним океаном;
- в) Середземномор'я - древній район людської цивілізації;
- г) усі відповіді вірні

8. Найбільшим багатством південно-європейських країн є:

- а) руди чорних, кольорових металів і нерудних матеріалів;
- б) запаси алюмінієвої сировини;
- в) будівельні матеріали, зокрема мармур, туфи, граніт;
- г) усі відповіді вірні

9. До списку об'єктів спадщини ЮНЕСКО у Південній Європі зараховано:

- а) 90 об'єктів;
- б) 95 об'єктів;
- в) 100 об'єктів;
- г) 105 об'єктів

10. Національна бібліотека Фінляндії:

- а) найстаріша й найважливіша наукова бібліотека Фінляндії;
- б) водночас виконує функції університетської та національної бібліотеки;
- в) є частиною одного сучасного освітньо-мистецького комплексу;
- г) усі відповіді вірні

11. Римська національна центральна бібліотека :

- а) відома під назвою Бібліотека Вікторіо Емануеле II;
- б) однією з найбільших універсальних бібліотек Італії;
- в) у її фондах зберігається більше 7 млн. книг, 2000 інкунабул;
- г) усі відповіді вірні

12. Бібліотека-музей у Флоренції:

- а) Ріккардіанська бібліотека;
- б) бібліотека Аріостея;
- в) бібліотека Парадізо;
- г) Королівська бібліотека

13. Національна бібліотека святого Марка:

- а) найбільша бібліотека Венеції;
- б) зібрання налічує близько 13 000 рукописів, 2283 інкунабул і 24 055 книг XVI століття;
- в) бібліотека нараховує близько 1 млн. сучасних книг;
- г) усі відповіді вірні

Тема 11. Країнознавча характеристика країн Східної і Центральної Європи. Південно-Східна Європа.

1. Загальна характеристика країн Східної і Центральної Європи.
2. Загальна країнознавча характеристика країн Південно-Східної Європи.
3. Проблеми та перспективи розвитку країн регіону.
4. Країнознавча характеристика Чехії та Болгарії.

Рекомендована література: 1-9, 12, 16-20, 22, 24-26

Тести для перевірки знань студентів

1. *Площа країн Центрально-Східної Європи становить:*
 - а) 9 % площі Європи;
 - б) 10 % площі Європи;
 - в) 12 % площі Європи;
 - г) 13 % площі Європи
2. *Середня щільність населення Центрально-Східної Європи становить:*
 - а) майже 90 особи/ км²,
 - б) майже 91 особи/ км²,
 - в) майже 93 особи/ км²,
 - г) майже 94 особи/ км²
3. *Центрально-Східна Європа не виділяється високим рівнем урбанізації:*
 - а) 62%;
 - б) 63%;
 - в) 64%;
 - г) 65%
4. *До списку ЮНЕСКО у Центрально-Східній Європі зараховано:*
 - а) 26 об'єктів;
 - б) 27 об'єктів;
 - в) 28 об'єктів;
 - г) 29 об'єктів
5. *Чехія - унітарна парламентська республіка, де проживає:*
 - а) 9,6 мільйонів жителів;
 - б) 9,8 мільйонів жителів;
 - в) 10,1 мільйонів жителів;
 - г) 10,6 мільйонів жителів
6. *У Чехії працює публічних бібліотек:*
 - а) 5 010;
 - б) 5 060;
 - в) 5 180;
 - г) 5 360

7. Національна бібліотека Чеської Республіки:

- а) часто називають найкрасивішою у світі, підпорядкована чеському Міністерству культури;
- б) є членом міжнародного консорціуму УДК;
- в) в її фондах налічується близько 7 мільйонів екземплярів;
- г) усі відповіді вірні

8. Особливістю цієї бібліотеки Чеської Республіки є її різноплановість:

- а) бібліотека Академії наук Чеської Республіки;
- б) Національна технічна бібліотека Чеської Республіки;
- в) Центральна філія міської бібліотеки Праги;
- г) Національна бібліотека Чеської Республіки

9. Національні парки Болгарії:

- а) Вітоша, Народний парк Золоті піски, Ропотамо, Стенето;
- б) Вітоша, Народний парк Золоті піски, Пирин;
- в) Ропотамо, Стенето, Пирин;
- г) Родопи, Народний парк Золоті піски, Пирин

10. Національна бібліотека святих Кирила і Мефодія:

- а) головна наукова бібліотека Болгарії, знаходиться в місті Софії;
- б) 1924 року до бібліотеки було приєднано Архів болгарського національного відродження;
- в) Окрім основних фондів у бібліотеці є 11 спеціальних колекцій;
- г) усі відповіді вірні

11. Болгарський історичний архів Національної бібліотеки святих Кирила і Мефодія містить більше:

- а) 0,5 млн. документів;
- б) 0,8 млн. документів;
- в) 1,1 млн. документів;
- г) 1,5 млн. документів;

12. Бібліотека імені Івана Вазова, Болгарія:

- а) бібліотека і сучасний загальноосвітній інститут, розташований в місті Ботевград;
- б) надає вільне користування бібліотечно-інформаційними ресурсами;
- в) включена в Інтегровану бібліотечно-інформаційну систему E-Lib;
- г) усі відповіді вірні

**Тема 12. Країнознавча характеристика Близького і Середнього Сходу.
Єгипет. Саудівська Аравія.**

1. Загальна країнознавча характеристика Близького і Середнього Сходу.
2. Проблеми та перспективи розвитку Близького і Середнього Сходу.
3. Країнознавча характеристика Єгипту та Саудівської Аравії.

Рекомендована література: 1-9, 11-13, 15-20, 22, 25-28

Тести для перевірки знань студентів

1. До Близького і Середнього Сходу входять країни, які розташовані на стику трьох частин світу:

- а) 16 країн;
- б) 18 країн;
- в) 20 країн;
- г) 25 країн

2. У довоєнний період майже всі країни були колоніями, тільки дві належали до суверенних держав:

- а) Єгипет, Іран;
- б) Саудівська Аравія, Іран;
- в) Саудівська Аравія, Туреччина;
- г) Іран і Туреччина

3. Найбільше в світі нафтове родовище знаходиться у:

- а) Ірані;
- б) Саудівській Аравії,
- в) Туреччині;
- г) ОАЕ

4. На п'ять країн регіону припадає всіх запасів нафти:

- а) 85%;
- б) 87%;
- в) 90%;
- г) 92%

5. У Саудівській Аравії на 1 млн. м³ води припадає осіб:

- а) 2800;
- б) 3000;
- в) 3200;
- г) 4000

6. Частка площ, зайнятих лісами, становить в регіоні:

- а) 5,5% світового рівня;
- б) 6,5% світового рівня;
- в) 7,5 % світового рівня

7. Населення Близького та Середнього Сходу майже повністю належить до:

- а) південної гілки європеїдної раси;
- б) північної гілки європеїдної раси;
- в) монголоїдної раси;
- г) австралоїдної раси

8. За чисельністю населення регіону переважають народи мовної групи, які становлять 40% жителів:

- а) іранської;
- б) семітської;
- в) тюркської;
- г) європейської

9. Держава, яка має одну з найдавніших історій у світі і датується VI-IV тисячоліттями до нашої ери:

- а) Єгипет;
- б) Саудівська Аравія;
- в) Іран;
- г) ОАЕ

10. Стародавній Єгипет був одним із перших центрів:

- а) ранньої писемності, сільського господарства, урбанізації, організованої релігії та центрального уряду;
- б) ранньої писемності, сільського господарства;
- в) урбанізації, організованої релігії;
- г) ранньої писемності, центрального уряду.

11. Бібліотека Александрина, Єгипет:

- а) побудована на місці стародавньої Александрійської бібліотеки;
- б) розрахована на вісім мільйонів книг;
- в) міститься дзеркало Інтернет-архіву;
- г) усі відповіді вірні

12. В музеї Кафр-ель-Шейха представлені:

- а) виставка історій з єгипетської міфології;
- б) презентована одна з древніх столиць Єгипту Брутто;
- в) вперше представлені артефакти, нещодавно виявлені в археологічних розкопках Єгипту;
- г) усі відповіді вірні

13. Найбільша за площею арабська держава Передньої Азії:

- а) Єгипет;
- б) Саудівська Аравія;
- в) Іран
- г) Ірак

Лекція 13. Країнознавча характеристика країн Південної Азії.

1. Загальна країнознавча характеристика Південної Азії.
2. Проблеми та перспективи розвитку країн Південної Азії..
3. Країнознавча характеристика Індії та Пакистану.

Рекомендована література: 1-9, 11-13, 15-20, 22, 25-28

Тести для перевірки знань студентів

1. *До середини ХХ ст. країни Південної Азії, крім Непалу, були колоніями:*
 - а) Великої Британії;
 - б) Франції;
 - в) Португалії;
 - г) Німеччини
2. *У природно-географічному відношенні основою регіону є:*
 - а) Індо-Гангська рівнина;
 - б) плато Декан;
 - в) Гімалаї;
 - г) усі відповіді вірні
3. *На дану країну припадає близько 8/10 населення країн Південної Азії:*
 - а) Індію;
 - б) Непал;
 - в) Пакистан;
 - г) Бангладеш
4. *Єдиною країною Південної Азії, де переважають не індоєвропейці, є:*
 - а) Бутан;
 - б) Непал;
 - в) Бангладеш;
 - г) Пакистан
5. *У даних країнах регіону переважає іслам:*
 - а) Пакистан, Бангладеш, Мальдіви;
 - б) Індія, Непал, Шрі-Ланка;
 - в) Індія, Бангладеш, Мальдіви;
 - г) Пакистан, Бангладеш, Шрі-Ланка
6. *У цих державах регіону переважає індуїзм:*
 - а) Індія та Непал;
 - б) Бангладеш та Мальдіви;
 - в) Пакистан та Бангладеш;
 - г) Індія та Бангладеш

7. Тільки дві країни регіону належать до аграрно-індустріальних країн:

- а) Індія та Пакистан;
- б) Індія та Бангладеш;
- в) Індія та Мальдіви;
- г) Індія та Непал

8. На країну припадає 80% світового продажу джуту й джутових виробів:

- а) Бангладеш;
- б) Індія;
- в) Непал;
- г) Мальдіви

9. Країна, яка подарувала світові шахи і десяткову систему чисел:

- а) Індія;
- б) Непал;
- в) Бутан;
- г) Бангладеш

10. Національна бібліотека Індії:

- а) найбільша бібліотека Індії, розташована в Калькутті;
- б) зберігаються більш ніж 2 270 000 книг;
- в) до фондів надходить один обов'язковий примірник всіх газет, журналів, книг та атласів, надрукованих в Індії;
- г) усі відповіді вірні

11. Національний музей Ганді:

- а) музей, розташований в Нью-Делі;
- б) налічується понад 35 000 книг і документів;
- в) Більшість колекцій засновані на артефактах, що мають відношення до політичних лідерів Індії, рухам за мир і т.п.;
- г) усі відповіді вірні

12. Меморіальний музей та бібліотека Неру:

- а) мета - зберегти та відтворити історію індійського руху за незалежність;
- б) був заснований у 1964 році після смерті першого прем'єр-міністра Індії - Джавахарлала Неру;
- в) є провідним світовим ресурсним центром, архіви містять частину праць Махатми Ганді, особисті папери С.Раджагопалачарі, Б. С. Роя і т.п.;
- г) усі відповіді вірні

13. Країна є другою в світі за чисельністю мусульманського населення:

- а) Індія;
- б) Пакистан;
- в) Бангладеш;
- г) Бутан

Тема 14. Країнознавча характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону. Китай. Японія.

1. Загальна країнознавча характеристика Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону.
2. Проблеми та перспективи розвитку країн Азійсько-Тихоокеанського туристичного макрорегіону.
3. Країнознавча характеристика Китаю та Японії.

Рекомендована література: 1-9, 11-13, 15-20, 22, 25-28

Тести для перевірки знань студентів

1. *Регіон, розташована на території півострова Індокитай і численних островах Малайського архіпелагу:*
 - а) Південна Азія;
 - б) Південно-Східна Азія;
 - в) Східна Азія;
 - г) Південно-Західна Азія
2. *Через регіон простягається найбільший у світі:*
 - а) металлогенічний «Олов'яний пояс» Азії;
 - б) «Вольфрамовий пояс» Азії;
 - в) «Золотоносний пояс» Азії;
 - г) «Нікелевий пояс» Азії
3. *Проживає до 65% населення всієї Індонезії:*
 - а) Малайзії;
 - б) Сінгапурі;
 - в) Таїланді;
 - г) о. Ява
4. *Головні риси економіко-географічного положення Східної Азії:*
 - а) через Китай та Монголію проходять найкоротші наземні шляхи з Європи до берегів Тихого океану;
 - б) усі країни (крім Монголії) мають вигідне приморське положення,
 - в) широкий вихід до тихоокеанського узбережжя з одночасним охопленням глибинних районів материка;
 - г) усі відповіді вірні
5. *До найбільш прадавніх цивілізацій, яка увібрала у себе велику кількість держав та культур впродовж 6 тисяч років належить:*
 - а) Китай;
 - б) Монголія;
 - в) В'єтнам;
 - г) Лаос

6. У Східному Китаї на 1/5 території проживає:

- а) 2/3 населення країни;
- б) 1/3 населення країни;
- в) 3/4 населення країни;
- г) 1/5 населення країни

7. У Китаї існує більше:

- а) 50 етносів;
- б) 70 етносів;
- в) 90 етносів;
- г) 100 етносів

8. Національна бібліотека в Китаї:

- а) заснована в 1909 році як «Бібліотека столичних учительських палат»;
- б) у 1928 році бібліотека одержала статус Національної;
- в) нараховує понад 27 млн. одиниць зберігання;
- г) усі відповіді вірні

9. Публічна бібліотека Китаю:

- а) п'ятирівнева бібліотека спроектована нідерландською компанією MVRDV у співпраці з Інститутом містобудування і дизайну міста Тяньцзінь;
- б) площа будівлі - понад 34 тисячі квадратних метрів, що вміщує до 1,2 мільйона книг;
- в) на першому і другому поверсі бібліотеки розмістилися читальні зали і зони відпочинку, на верхніх рівнях - конференц-зали, офіси, комп'ютерні класи й аудіо-кімнати;
- г) усі відповіді вірні

10. Національний музей Китаю:

- а) найбільший музей країни (70 000 м²) і найвідвідуваніший музей у світі;
- б) музей об'єднує в собі два інших музеї - Музей Китайської революції і Національний музей китайської історії;
- в) окремі експонати музею мають відношення до доісторичних часів, наприклад, Юаньмоуська людина віком 1,7 мільйона років;
- г) усі відповіді вірні

11. Одна з найбільш густонаселених та урбанізованих країн світу:

- а) Непал;
- б) Індія;
- в) Камбоджа;
- г) Японія

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Країнознавство» передбачає: систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни і застосування їх при вирішенні конкретних практичних ситуацій.

ІНДЗ виконується самостійно. На початку семестру кожен студент отримує тему ІНДЗ з дисципліни «Країнознавство», що відповідає проблематиці практичних занять та лекційного курсу. Студент має право самостійно обрати тему ІНДЗ заздалегідь узгодивши її з викладачем. Під час проведення практичних занять студент повинен презентувати результати своєї роботи у режимі PowerPoint з використанням мультимедійного обладнання. Оцінка за ІНДЗ враховується при виставленні загальної оцінки з дисципліни «Країнознавство».

Під час **написання реферату** з дисципліни «Країнознавство» студент повинен опрацювати не менше п'яти джерел з відповідними посиланнями на них у тексті роботи. Текст роботи має містити реферативне викладення матеріалу з приводу визначеної теми.

ІНДЗ з дисципліни «Країнознавство» складається з титульної сторінки; змісту; вступу; основної частини; висновків; списку використаної літератури; додатків (за необхідності).

Вступ має розкривати актуальність обраної теми, її проблематику та мету завдання.

Основна частина має містити викладення матеріалу теми.

У висновку потрібно висловити міркування стосовно досягнення мети роботи.

У друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 7 – 10 стор. Орієнтовна кількість сторінок у структурі ІНДЗ становить: вступ – 1 стор.; основна частина 5 – 8 стор.; висновок – 1 стор.; список використаної літератури – 1 стор.

Зміст ІНДЗ: Керуючись планом країнознавчої характеристики висвітлити країнознавчий потенціал однієї з країн (за вибором студента), що наведені у табл. 1.

Таблиця 1

**План країнознавчої характеристики туристського потенціалу
територіального комплексу**

Офіційна назва країни та її географічне розташування.	
Столиця країни.	
Природні умови	Навести стислі відомості щодо фізико-географічних особливостей країни.
Клімат	Стисла інформація щодо погодних умов по сезонам та окремими географічним і кліматичним районам країни.
Грошова одиниця	Вказується офіційна грошова одиниця країни або декілька грошових одиниць.
Соціально-політичний лад	Стисла характеристика сучасного державного управління в країні.
Економіка	Основні напрямки економічного розвитку країни.
Населення	Має містити основні демографічні характеристики.
Офіційна мова	Вказується державна мова, що закріплена в офіційному діловодстві.
Релігія	Основні релігійні конфесії країни.
Національні традиції та звичаї	Розглядаються деякі особливості образу життя місцевого населення, ділового та світського етикету.
Туризм	Основні історичні віхи розвитку туризму, характеристика сучасних туристських потоків, інформація щодо найпопулярніших туристських маршрутів та визначних пам'яток, туристські центри країни.
Бібліотеки та музеї	Основні бібліотеки та музеї країн, історію їх створення, формування фондів та колекцій
Додаткова інформація про особливості країни та її мешканців	Різна інформація, що корисна керівнику туристської групи та туристу за такими напрямками: розміщення, покупки, телефон, медичне обслуговування, часві тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

СРС оцінюється в межах комплексної оцінки знань, виходячи із видів роботи та критеріїв оцінювання з урахуванням особливостей навчальної дисципліни, обсягу годин, що відведені навчальним планом.

Система оцінювання самостійної (індивідуальної) роботи. Самостійна (індивідуальна) студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Критеріями оцінювання можуть бути:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, періодичних видань тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки;

- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки та інших технічних засобів.

Контроль систематичного виконання самостійної (індивідуальної) роботи проводять за **4- бальною шкалою за такими критеріями:**

- розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядають;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядають;
- уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, вирішенні завдань, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, і завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації і робити висновки.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання враховуються такі рівні знань студентів:

1-й рівень – низький. Студент володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу. Відповідь при відтворенні навчального матеріалу – елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення;

2-й рівень – середній. Студент володіє повним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формулювання висновків, порівняння теоретичних знань із практичними прикладами. Відтворюється основний навчальний матеріал, виконуються завдання за зразком, володіння елементарними вміннями навчальної діяльності.

3-й рівень – достатній. Студент вільно володіє навчальним матеріалом на підставі вивченої основної та додаткової літератури, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі. Відповідь студента повна, правильна, логічна, обґрунтована та без власних суджень. Студент здатен самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.

4-й рівень – високий. Знання глибокі, міцні, узагальнені, системні та творчо застосовуються. Навчальна діяльність має науково-дослідницький характер, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні проблемні ситуації, шукати шляхи їх вирішення, виявляти і захищати свою особисту позицію.

Оцінювання тестових завдань

Студентом надані правильні відповіді на:

0-25% тесту – оцінка «незадовільно»;

26-50% тесту – оцінка «задовільно»;

51-75% тесту – оцінка «добре»;

76-100% тесту – оцінка «відмінно»

Критерії оцінювання реферату

➤ **Оцінка «відмінно»** - реферат написано самостійно, формальні вимоги до реферату виконано, проблему повністю розкрито, висновки містять наукові пропозиції. Для написання реферату студент використав не тільки підручники, а і першоджерела;

➤ **Оцінка «добре»** реферат написано самостійно, всі вимоги до реферату виконані, проблема розкрита; наявні граматичні помилки;

➤ **Оцінка «задовільно»** реферат написано самостійно, але не всіх вимог дотримано, розкриття проблеми неповне;

➤ **Оцінка «незадовільно»** реферат написано самостійно, вимог не дотримано, проблему не розкрито; реферат написано несамоістійно.

Критерії оцінювання відповіді студента на семінарському занятті

➤ **Оцінка «відмінно»** - вичерпна відповідь на питання семінарського заняття. Студент відповідає логічно, послідовно, систематично. Відповідь свідчить про глибоке знання матеріалу. Студент опанував основну й додаткову літературу з теми, рекомендованої планом семінарського заняття. Доповідає впевнено, творчо, у доповіді виявляє науковий підхід, не підглядає у конспект, доцільно використовує терміни, правильно пояснює їх. Правильно відповідає на більшість питань викладача та учасників семінарського заняття;

➤ **Оцінка «добре»** студент виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у своїй відповіді суттєвих неточностей, засвоїв основну

літературу, рекомендовану планом. Дає відповіді на питання викладача та учасників семінарського заняття. Доволі часто під час відповіді користується конспектом;

➤ **Оцінка «задовільно»** студент виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю. Доповідач сильно «прикутий» до конспекту, припускається помилок. Матеріал не повно розкриває проблему. Відповідає на поставлені запитання з помилками, однак спроможний зі сторонньою допомогою виправити їх;

➤ **Оцінка «незадовільно»** студент відповідає, читаючи з конспекту, без допомоги якого у матеріалі орієнтується слабо, допускає принципові помилки. Відповідає на поставлені запитання тільки зі сторонньою допомогою. Матеріал не розкриває проблему; студент читає з конспекту, матеріал відповіді студента розкриває проблему поверхово чи фрагментарно. На запитання викладача та студентів відповіді не може.

Оцінювання за чотирьохбальною системою

Оцінка «відмінно» - студент повно і всебічно розкриває питання теми, винесені на самостійне опрацювання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідної теми і може аргументовано її доводити;

Оцінка «добре» - загалом рівень знань студентів відповідає викладеному вище, але мають місце деякі упущення при виконанні завдань, винесених на самостійне опрацювання, обґрунтування неточні, не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами;

Оцінка «задовільно» - студент розкрив питання, винесені на самостійне опрацювання, в загальних рисах, розуміє їх суть, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно і не самостійно;

Оцінка «незадовільно» - студент не в змозі дати відповідь на поставлене питання або відповідь неправильна, студент не розуміє суті питання, не може зробити висновки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Країнознавство: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Авт. кол.: Головченко В.І., Дорошко М.С., Ігнат'єв П.М., Кравчук О.А., Кривонос Р.А., Крижанівський В.П., Сербіна Н.Ф.; за заг. ред. Крижанівського В.П., Головченка В.І. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2008. - 658 с.
2. Мальська М. П., Країнознавство: теорія та практика. Підручник. / М. П. Мальська, Н. В. Антонюк, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 528 с.
3. Мальська М. П. Теоретичні основи країнознавства: підручник / М.П. Мальська, Н. В. Антонюк, Ю. С. Занько, Н. М. Ганич. - К.: Знання. 2011.- 326 с.
4. Масляк П.О. Країнознавство: підручник. - 2-ге вид., випр. / П. О. Масляк - К.: Знання, 2008. - 292 с.
5. Ровенчак І. І., Мамчур О. І. Географічне країнознавство : навчально-методичний посібник. / І І. Ровенчак, О. І.Мамчур - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. - 106 с.
6. Яценко Б. П., Бобарицька В. К. Країнознавство: основи теорії: навчальний посібник – К.: Либідь, 2009. – 312 с.

Додаткова

7. Афанасьєв О.Є. Політико-географічний простір сучасного світу: Довідник. - К.: Шкільний світ, 2010. - 128 с.
8. Безуглий В.В. Економічна і соціальна географія зарубіжних країн: навч. посіб. / В.В. Безуглий. - К.: Академія, 2007. - 704 с.
9. Блій Г. де, Муллер П., Шаблій О. Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ. – К.: Либідь, 2004. – 740 с.
10. Будз М.Д. Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персоналії). 2-е вид / М.Д. Будз, В. О. Мартинюк, Р. М. Постоловський, С. С. Троян. - К.: ПП Самборський, 2002. - 255 с.
11. Джаман М. А., Шуканов П. В. Етногеографические аспекты развития глобализации и регионализации в современном мире: монография/ Под ред. М. А. Джимана. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 200 с.
12. Економічна і соціальна географія країн світу / За ред. С. П. Кузика. – Львів: Світ, 2005. – 672 с.
13. Ігнат'єв П.М. Країни Азії: особливості культури та побуту./ П.М. Ігнат'єв. - Чернівці: Книги - ХХІ, 2011. - 340 с.
14. Кузик С. П., Книш М. М. Економічна і соціальна географія Америки. – Львів: Вид. центр Львів. ун-ту ім. Івана Франка, 1999. – 300 с.
15. Книш М. М. Економічна і соціальна географія країн, що розвиваються. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2006. – 264 с.

16. Міжнародні організації: Навчальний посібник / За ред. О. С. Кучика. – К: Знання, 2005. – 497 с.
17. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу: навч. посібн.- К.: Знання, 2013.- 677 с.
18. Політична географія і геополітика: Навчальний посібник / За ред. Б. П. Яценка. – К.: Либідь, 2007. – 255 с.
19. Філіпенко А. С. Цивілізаційні виміри економічного розвитку – К.: Знання України, 2002. – 190 с.
20. Юрківський В. М. Регіональна економіка і соціальна географія. Зарубіжні країни: підручник. – К: Либідь, 2000. – 416 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

21. Веб-портал Українського національного інформаційного агентства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://svit.ukrinform.ua/>
22. Інформаційно-пошукова система, пристосована для пошуку інформації про країни світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.geonames.de/cous.html>.
23. Інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rada.gov.ua
24. Матеріали ЄС і Ради Європи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.isi.gov.uk
25. Офіційний сайт Європейського Союзу (ЄС) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.europa.eu.com
26. Офіційний сайт ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.un.org
27. Офіційний сайт Центру аналізу подій в Центральній Азії та Закавказзі Університету імені Джона Хопкінса [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.cacianalyst.org
28. Офіційний сайт Центру політичних та соціальних студій Центральної Азії та Закавказзя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [www. ca-c.org](http://www.ca-c.org)
29. Офіційний сайт Центру Україно-Африканських досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cuar.in.ua/cuar/main>.
30. Офіційний сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.unesco.org

Навчально-методичне видання

КРАЇНОЗНАВСТВО

Методичні рекомендації
Укладачі Т.Ю.Лужанська
О.І.Мілашовська, О.О.Малець

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>